

Bedömarutlåtande för fristående kurser vid HDK-Valand i Göteborg

Inlämnad 20240410

Bedömargruppens sammansättning

Följande personer har ingått i bedömargruppen:

Maria Hedman Hvitfeldt, prefekt vid Stockholms Konstnärliga Högskola (ordförande)

Joel Georgsson, student vid kandidatprogrammet Regi – dokumentär och fiktion vid Stockholms Konstnärliga Högskola (studentrepresentant)

Johan Söderman, professor på Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande vid Göteborgs Universitet

Åsa Ståhl, universitetslektor i design på Linnéuniversitetet

Geska Helena Brečević, konstnär & filmare samt projektledare Konstnärernas Riksorganisation

Inledning

Det övergripande intrycket av de fristående kurserna vid HDK-Valand är att de fungerar väl och är mycket uppskattade av de studenter som går kurserna. Studenter uttrycker genomgående att de blir sedda och hörda av sina lärare och lärare uttrycker generellt ett starkt engagemang kring sitt uppdrag. Detta till trots finns det fortfarande en förbättringspotential vilket vi resonerar kring nedan.

Bedömargruppens uppdrag

Bedömargruppen (se ovan har haft i uppdrag att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt [policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling](#) utvärdera fristående kurser vid HDK-Valand.

Bedömargruppens arbete

Bedömargruppens arbete har utförts under loppet av sex månader. Inför/efter upptaksmötet lämnade fakulteten och institutionen ett antal digitala dokument till bedömargruppen (bilaga 1) samt tillgång till lärplattformen (Canvas) i slutet av oktober (vecka 44) 2023. För att fördjupa bilden av utbildningen och för att få en uppfattning om lärmiljöerna, gjorde bedömargruppen också ett platsbesök på HDK-Valand i Göteborg den 5–6 februari 2024. Under platsbesöket träffade gruppen studenter, lärare och ledning (program för platsbesök samt deltagare, se bilaga 2).

Bedömargruppen har därefter med utgångspunkt i underlag och intervjuer vid platsbesök gemensamt utarbetat sitt bedömarutlåtande. Arbetet och rapporten har strukturerats utifrån kvalitetspolicyns åtta utvärderingskriterier.

1. De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål
2. Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum
3. Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet
4. Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll
5. Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov
6. Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen
7. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger
8. Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Bedömningsunderlaget

HDK-Valand har ett stort utbud av fristående kurser, varför bedömningsgruppen presenterats med ett urval av 20 kurser som bedömts representera HDK-Valands utbildningsmiljö. Urvalet representerar kurser från samtliga enheter, på grund respektive avancerad nivå, som ges på distans eller campus. Underlaget av kurser baseras på läsåret 2022/23 och tre av kurserna i underlaget ges på campus i varierande grad.

Bedömargruppen har gått in i det här uppdraget med utgångspunkt i att det kan ske ett ömsesidigt lärande men har haft vissa problem att få till detta på grund av den metod för självvärdering som använts. Det skriftliga/digitala underlag som bedömargruppen fick ta del av var mycket spretigt och svårt att överblicka vilket gjorde att frågorna gruppen tog med sig till platsbesöket var väldigt många och spände över väldigt många områden. Detta gynnade inte ett fördjupat utbyte av kunskap. Bedömargruppen ställer sig därför mycket positiva till ett återföringsmöte.

Några egna utvecklingsområden togs upp i Läsanvisningen vilka bedömargruppen förhållit sig till. Själva platsbesöket var väl förberett vad det gäller vem vi träffade och gav stora möjligheter till interaktion med många olika intressenter och aktörer, vilket ledde till goda insikter för bedömargruppen. Däremot var det inte ett platsbesök i den meningen att bedömargruppen visades runt i merparten av undervisningslokalerna. Vi besökte till exempel inga verkstäder och därmed inte heller personalen i verkstäderna, även om det vittnas om att den personalen möter många studenter.

För bedömargruppen

Maria Hedman Hvittfeldt

Bedömargruppens iakttagelser och rekommendationer

1. De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

I det underlag som bedömargruppen har haft tillgång till är det relativt skalt med examinationsuppgifter. I de kompletterande samtalen framträder dock en bild av att många kurser tillämpar kontinuerlig formativ bedömning. Under samtalen med lärare vid platsbesöket framkom svårigheter med att motivera studenterna att slutföra examinationsuppgifter. Lärarna gav uttryck för olika former av kreativa lösningar för att motivera studenterna till att slutföra kurserna. Från ett mer holistiskt bildningsperspektiv kan det visserligen ses som ett gott betyg för kurserna att det är innehållet som motiverar mer än det faktiska beviset i form av erhållna kurspoäng. Från ett universitetsekonomiskt perspektiv är det dock inte hållbart att studenterna inte slutför sina kurser. För att kombinera kontinuerlig formativ bedömning med examinerande moment skulle det därför vara motiverat att utveckla en gemensam struktur för fristående kurser. Ett förslag är att förlägga skriftliga examinationer till tidigare delar av kursen alternativt jobba med kontinuerliga skriftliga inlämningar. På så vis kan de muntliga och konstnärliga examinationer som ger studenterna mervärden bortom faktiska kurspoängen istället förläggas till slutfasen och i högre grad borga för slutförande. Ett led i detta arbete vore möjligen också att låta kursrapporter tjäna som ett instrument för dialog mellan utbildningssamordnare, kursledare/lärare och studenter. Här finns det också utrymme att utarbeta en gemensam och enhetlig struktur för uppföljning och kursutveckling.

I samtalen med lärare och studenter framkommer uppfattningen att kursmålen i hög grad motsvaras av kursinnehållet. De olika kurserna speglar också överlag olika processer där både teori/reflektion/analys och praktiska moment ingår. Det framkommer också att kurserna skapas och genomförs av lärare som är starkt engagerade i innehållet. I samtalen med studenterna ges bilden av inspirerande lärare som starkt bidrar till positiva kursupplevelser. Lärarna ger också uttryck för att kurserna måste få vara just persondrivna eftersom lärares kursinnovation är en central del av HDK-Valands profil och kultur. Det kan dock finnas förtjänster med en något mer enhetlig struktur för samtliga kurser. I underlaget som vi i bedömargruppen tagit del av, framkommer en viss otydlighet i hur kursplanerna är skrivna. I vissa kursplaner förekommer exempelvis ett mer personligt tilltal vilket medför att de inte alltid framstår som de juridiska dokument som ju kursplaner de facto är. Institutionens kursplanegrupp bör därför initiera ett arbete för ökad tydlighet och enhetlighet.

Under platsbesöket framkom i samtalen med både chefer och lärare att det finns en slags digital kreativitet kring distansundervisning, vilket är mycket positivt. Erfarenheterna under pandemin tycks även ha fått motståndare till denna form av undervisning att ändra uppfattning och den innovativa undervisningskultur som existerar bidrar till digital kursutveckling som skulle kunna inspirera även andra fakulteter. Vid samtal med studenterna uttrycktes också hur värdefullt det är att kurser ges som just distans.

2. Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Baserat på kursplaner, kursguider, utvärderingar och samtal med såväl före detta och nuvarande studenter och lärare ser vi att studenters lärande genomgående är i centrum. En av undervisningsformerna som stödjer detta är att studenterna utför egna arbeten. Detta sker enligt underlaget i majoriteten av kurserna. Återkommande lärandeaktiviteter är handledning och lärarledda reflektioner i studentgrupper där studenternas artikuleringar står i centrum. Det finns en tradition inom konstnärliga utbildningar att luta sig mot, vad det gäller det här arbets sättet. Examinationsformerna är varierade och innehåller ofta muntliga, skriftliga och praktiska moment där reflektion över den egna processen ligger i fokus, snarare än på resultatet. Med den överblick vi har så framstår det inte som att en examinationsform trumfar andra examinationsformer. Examinationsformer verkar bestämmas i enlighet med vad som passar för den givna kursen. Studenterna uttrycker att deras erfarenhet får ta plats samtidigt som det verkar finnas en framgångsfaktor i att en uppgift är formulerad så att det ger frihet att bygga på den egna praktiken inom givna ramar.

Däremot är det inte på samma sätt tydligt att det finns en pedagogisk medvetenhet och metareflektion bland pedagogerna kring studentcentrerat lärande. Det kan till exempel innebära svårigheter i förändring vid pedagogiska utmaningar såsom omställning till digital undervisning eller större studentgrupper med markanta nivåskillnader och bredd inom grupperna. Förslaget är därför att medvetandegöra pedagogiska val och ha kollegiala metadiskussioner för att möta förändringar som är påkallade av olika anledningar.

Ett annat genomgående tema i samtal med studenter är den kvalitativa styrkan de finner i brokiga och blandade grupper, till exempel vad det gäller bredd i ålder och bakgrund. Studenterna förstår styrkan i och efterfrågar mer peer-learning. Där det inte redan planerats in i strukturen av kursen är det därför en rekommendation för kvalitetshöjning utan nämnvärd

påverkan på kursbudget: medvetet arbeta med studentgrupper eller studiecirkelform. Studiecirkeln är en form som redan används och som kollegor kan lära ut till varandra för peer-learning och pedagogisk utveckling i kollegiet. För att själva öva på det kollektiva lärandet, skulle det kunna vara en möjlighet att i lärarkollegiet själva iscensätta lärande på liknande sätt som studenter kan tänkas genomgå lärande.

Enbart få exempel har kommit till bedömargruppens kännedom där den pedagogiska idén har varit medvetandegjord för studenterna. Detta kan med fördel göras vid kursstart. Inte heller har bedömargruppen hört om medvetna avskanningar av studenters erfarenheter, förkunskaper och förväntningar förutom i ett fall där det var lyckat. Det gjordes i en för kursen relevant gestaltungsform: moodboards. Det är alltså ytterligare en rekommendation: att göra inventering av studenters erfarenheter och att göra avstämning av förväntningar i relevant gestaltungsform så att momentet integreras med kursinnehållet på ett lustfyllt sätt. Läraren kan förstå förkunskaper och förväntningar och få fatt på studenters olika bakgrunder och erfarenheter. Dessutom kan det ge möjlighet att enklare skapa relationer och pedagogik som kan möta bredden.

3. Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Utifrån underlag bestående av kursplaner och kursaktiviteter på GU:s lärplattform så kan bedömargruppen konstatera att det ser väldigt olika ut gällande kurslitteratur. Kurserna spänner från gedigna litteraturlistor med många titlar, till kurser med ingen litteratur alls. Detta bekräftades i samtal med lärare som framhöll att även inspelade föreläsningar fungerar som ”litteratur”. Bedömargruppen menar dock att det finns anledning att inom kollegiet ta upp frågan kring kurslitteratur och hur den kan hanteras i relation till kursernas olika karaktär och moment. Hur akademisk och konstnärlig litteratur används, behandlas och diskuteras utgör trots allt en tydlig distinktion mot andra konstnärliga utbildningspraktiker utanför högre utbildning. Teori kan fördjupa praktiskt inriktade kurser och med hjälp av akademisk litteratur kan praktiska moment sättas i dialog med olika perspektiv, synsätt och vetenskapliga/konstnärliga traditioner.

Eftersom ett stort antal kurser är praktiska till sin karaktär diskuterades under platsbesöket på

vilket sätt kurser utan tydlig förankring i kurslitteratur skiljer sig från motsvarande kurser vid icke-akademiska institutioner såsom exempelvis folkhögskola. I samtalen med lärare framkom att det är de undervisande lärarnas kompetens som utgör den avgörande skillnaden. I de underlag vi fått gällande undervisande lärares kompetens bekräftas mycket riktigt att det finns en hög grad av konstnärlig, vetenskaplig och pedagogisk kompetens bland de undervisande lärarna. En kursledare uttryckte specifikt att vederbörande eftersträvade tre typer av undervisande lärare i sina kurser; en med vetenskaplig kompetens, en med konstnärlig och en med beprövad erfarenhet som är yrkesverksam inom fältet. De kurser som befinner sig inom det pedagogiska området är exempelvis ofta riktade till verksamma lärare vilket gör att de präglas av en större tonvikt på vetenskaplig kompetens. Det är tydligt att de kurser som grundas i konst som gestaltande kunskapsform och undersökande praktik, belyser samt genererar ny kunskap tillbaka till det konstnärliga fältet. Flera av lärarna påpekar att man inte pratar om verkshöjd utan ”att experimentera utifrån konstnärliga metoder”. När det gäller den konstnärliga kompetensen är den av naturliga skäl mest tongivande och i samtalet med studenterna blir det tydligt att de möter inspirerande lärare med hög konstnärlig kompetens inom sina respektive områden. Det framgick även vid samtalen med lärare att en av kurserna hade en tvärvetenskaplig profil där kursens innehåll skapats utifrån befintlig forskning vid olika fakulteter vid Göteborgs universitet vilket får ses som ett föredömligt exempel på när forskning integreras i utbildning.

I samtalen med studenterna uttrycktes också att det inte alltid var så stora skillnader mellan seminarium och föreläsning. Sammantaget kan det därför finnas anledning att gemensamt arbeta med att tydliggöra hur kurserna är förankrade i universitetstraditionens former för undervisning. Det skulle kunna ske genom att gemensamt i kollegiet utveckla seminarieverksamhetens studentdrivna karaktär och uppföljande funktion av exempelvis föreläsningar och litteratur.

4. Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Det är tydligt att de fristående kurserna på institutionen oftast utgår ifrån en lärares kompetens och initiativ och mer sällan på ett givet uppdrag att utveckla något för ett särskilt syfte. Det gör att kursen formas och revideras efter kompetensen och att det därmed finns ämnesmässig kompetens som täcker det centrala innehållet. Då de flesta lärarna i listan

dessutom är sakkunnigprövade vid anställning är det rimligt att anta att de har den arbetslivserfarenhet och yrkesmässiga kompetens som krävs.

De studenter vi talade med vittnade om att lärarna har en väl utvecklad ämnesdidaktisk kompetens, att de kunde koppla samman kursens innehåll och på ett varierat sätt dela med sig av olika tanke- och förhållningssätt utifrån sina egna praktiker. Efter samtal med lärare vid platsbesöket är det även tydligt att eventuella upplevda brister i ämneskompetens hos kursansvarig kompletteras med gästlärare som har en specifik kompletterande kunskap utifrån kursens innehåll och lärandemål. Flera av kurserna samverkar även internt inom GU med ämnen och lärare inom humaniora och naturvetenskap vilket vi ser som mycket positivt.

Tolv av tjugo kursansvariga lärarna har, när rapporten skrivs, motsvarande 10 veckors högskolepedagogisk utbildning vilket är kravet GU har för sin undervisande personal. HDK-Valand arbetar med att försäkra sig om att alla anställda lärare har möjlighet att få den kompetensen så snart som möjligt efter anställningens början. Det är viktigt att utrymme skapas för detta. Om man använder doktorander i undervisning är frågan om var tiden för PIL-kurser eller motsvarande ska tas ofta en utmaning. Är det något som kan ingå som kurs inom forskarutbildningen eller ska timmarna för detta ingå i institutionstjänstgöringen? Vid bedömargruppens besök uttryckte några av lärarna att det fanns utmaningar gällande forskningsbaserad undervisning. Adjunkter, som utgör hälften av de kursansvariga lärarna i vår lista, har inte forskningstid i tjänst men kan använda sin utvecklingstid på 10% till detta. Här är det då mycket viktigt att tiden planeras tillsammans med chef så att utrymmet tas tillvara på ett bra sätt för att säkra kursers kvalitet.

Bedömargruppen fick inte någon tydlig bild av hur lärare kompetensutvecklas konstnärligt. Vi såg inte några tydliga strukturer för detta såsom det finns för till exempel pedagogik. Detta kan vara något institutionen kan utveckla. Lektorer och professorer har forskningstid i tjänst där detta kan ske, men den möjligheten finns inte för adjunkter.

Bedömargruppen har hört om hur medarbetare delar sin egen utveckling i undervisning - till exempel eget konstnärligt arbete. Kan det förstärkas så att institutionens medarbetare också hålls à jour med de meriter och kvalitetshöjande arbete som sker i kollegiet? Det kan till exempel vara att presentera erfarenheter och lärdomar från samarbete, pedagogisk utveckling, forskning, konferensdeltagande eller konstnärligt verk

Det finns en mycket stor transparens vad gäller bemanning av kursansvariga och bedömargruppen uppfattar att kurser ges den mängd interna tjänstgöringstimmar som krävs.

Däremot finns det, på vissa enheter, inte en i förväg fastställd budget för gästlärare, vilket det ska enligt riktlinjerna. I dessa fall förhandlas budgeten från gång till gång. Det kan skapa stress när läraren inte får mandat eller kan ta ansvar inom en ram utan behöver motivera varje val av resurs.

Fristående kurser är ofta sårbara i och med att den oftast leds av en ensam ansvarig lärare. Om någon lärare faller ifrån kan det vara svårt att ersätta på kort varsel då bara en person ”kan” kursen. Då vi inom konstnärliga utbildningar också vanligtvis får en relativt sett nära relation till studenterna kan projekt som studenter utvecklar stoppas upp när en lärare faller ifrån på grund av sjukdom eller annat. Ofta är det någon av den frånvarande lärarens kollegor som får ta över kursen. Det är också ett scenario som bör finnas med när en kurs tas fram och som enhetschef och lärare kan föra en dialog om innan kursstart: Vad kan läraren förbereda för att underlätta i en sådan situation, och vad kan/förväntas institutionen bidra med?

5. Utbildningens relevans för studenternas och samhällets behov

Utifrån underlag i form av kursrapporter och från samtalen med studenter ges en bild av att studenterna anser att kurserna är relevanta. Detta gäller de kurser som riktar sig mot pedagogiska praktiker såväl som konstnärliga. När det gäller samhällets behov av fortbildning för lärare, uppfyller flera kurser detta syfte. De konstnärligt inriktade fristående kurserna bidrar till att bredda rekryteringen, då de har potential att inspirera studenter att gå vidare med konstnärlig utbildning. Kurserna tycks även fungera som kompetenshöjning för verksamma inom kulturområdet vilket framkommer i samtal med studenter. De praktiskt inriktade kurserna, exempelvis inom design, tycks även ge studenterna redskap att starta bildningsprocesser som i ett vidare led kan möta samhällsliga behov i form av innovation och kreativitet i relation till exempelvis framtida näringsliv.

För att möta utmaningarna under pandemin övergick ett stort antal kurser från att vara campusbaserad till att ske på distans, och flera av dessa har fortsatt att ges i huvudsak digitalt även efter att pandemin klingat av. Möjligheten att ta del av kursutbudet på distans framhålls i kursutvärderingar och samtal av såväl elever som lärare, som oerhört viktigt. Formen för utbildningarna – distansundervisningen – möter både samhällets och studenternas behov och möter väl upp mot de förändringar i arbetsmönster vi ser efter pandemin, med en trend mot ökad flexibilitet och där man i högre grad bor och arbetar utanför de större städerna. Många

av distanskurserna riktar sig till yrkesverksamma som arbetar del- eller heltid och för vilka möjligheten att kunna ta del av kursen digitalt och i viss mån också styra över när man tar del av föreläsningarna är absolut avgörande. Distanskurserna bidrar därigenom till att stärka en social och kulturell hållbarhet samt livslångt lärande i framtidens livsmiljöer i såväl stad som på landsbygd. Distanskurserna blir också ett verktyg i arbetet med breddad rekrytering och mångfald då studenter från olika geografiska miljöer, i skiftande åldrar och olika stadier i sitt konstnärskap och yrkesliv kan ta del av kursutbudet och lära av varandra.

Även om distansundervisningen för med sig många positiva effekter, vill bedömargruppen dock påpeka att det för just konstnärliga utbildningar inte är alla kurser som passar för digitalt format. Tillgången till verkstäder, och möjligheten att få vägledning och hjälp av verkstadstekniker och ett utbyte med andra studenter som del av det taktila konstnärliga arbetet går förlorat i de digitala kurserna. Det är svårt att arbeta med materialbaserade stoff på distans, att till exempel uppfatta skillnaden i kvalitet mellan olika oljefärger.

Ett område där bedömargruppen ser ett behov för förbättring är samverkan med offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv och kulturliv för att, som de strategiska utvecklingsmålen slår fast, ”gemensamt svara mot vår tids stora samhällsutmaningar”. Endast på en av de kurser bedömargruppen tagit del av har samarbete med en aktör utanför högskolan lyfts fram. I vissa kurser arbetar man aktivt med att uppmuntra studenterna att bygga nätverk för att på så sätt fortsätta ett lärande i yrkeslivet, vilket verkar vara uppskattat och värdefullt och skulle kunna implementeras i utbildningarna i högre grad.

Samverkan vore en möjlighet för att utnyttja öppna resurser i samhället eller för att öppna resurser såsom verkstäder (KKV, mediaverkstäder, mm). På en digital fristående distanskurs cirkulerade det till exempel en lista på var studenterna kan hyra och låna utrustning i regionen. Det är en utvecklingsmöjlighet som fler kurser kunde ta efter. Det kan också vara mer strategisk samverkan med andra aktörer i samhället för tillgång till relevanta resurser.

För bedömargruppen framstår det inte tydligt var och hur analysen av vilka kurser som är relevanta eller hur kurserna svarar mot samhällets behov sker och inte heller efter vilka metoder/processer som nya kurser tas fram. Detta verkade inte heller vara tydligt för lärarna, och i läsanvisningen framhålls vikten av en transparent och kollektiv process, där kollegiet “för diskussioner om vart vi är på väg med vårt ämne, och hur de fristående kurserna ska

utvecklas för att stödja utvecklingen av vårt ämne” och det efterfrågas tydliga kriterier och argument när det gäller start och avslut av fristående kurser.

I samtal med ledningsgruppen framkommer att utbildningarnas samhällliga relevans återkommande diskuteras inom ledningsgruppen utifrån frågor som till exempel: Vad kan HDK-Valand bidra med till en tänkt publik? Hur kan vi översätta de kunskaper vi har? Vad är det vi kan som andra vill ha? Vad finns det för uppdragsutbildningar – alla arkitekter är arbetslösa – vad kan vi bidra med? I styrdokumentet ”Kurs- och programutveckling vid konstnärliga fakulteten” (Dr.nr GU 2022/1730) beskrivs de cykler som styr utvecklingen av både program och fristående kurser. Inte någonstans i denna policy beskrivs dock hur de fristående kursernas relevans för studenternas och samhällets behov analyseras, och det steg som i texten kallas ”kursutveckling” förklaras inte i dokumentet, utan cykeln börjar med ”kursplanen”. En rekommendation från bedömargruppen är därför att ta fram en mer transparent och strukturerad process för kursutvecklingsarbetet där lärarna involveras, samt att avsätta tid (och ersättning) för lärarna att utveckla förslag på nya kurser utifrån till exempel ett årligt seminarium där omvärldsanalys ges särskild uppmärksamhet.

6. Studenternas inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Baserat på underlaget och samtal med studenter och lärare så ser vi att studenterna på de fristående kurserna genomgående har stort inflytande i planering och genomförande av sina uppgifter. I sina egna arbeten får studenterna oftast själva välja vad de ska utforska och hur de ska planera sitt projekt, vare sig det gäller till exempel konsthantverk eller filmskapande. Det kan handla om att välja vilket praktiskt material man ska arbeta med eller innehållet i sin film. De flesta kurserna är på distans och studenterna har mycket eget ansvar.Handledning och peer-learning stödjer studenterna i processen.

Bedömargruppen uppfattar att det inte finns samma möjligheter för studenterna inom fristående kurser som inom program att medverka i relevanta organ/sammanhang med uppgift att planera, följa upp och utveckla utbildningen, till exempel formella råd, nämnder, kommittéer, studentdialoger, klassrepresentanter etcetera. Studenter som går en fristående kurs får informationen om kåren och uppmanas att bli medlemmar men möjligheten att engagera sig kan vara begränsad i och med att många fristående kurser är relativt korta och att studenten därmed inte hinner delta på ett fördjupat sätt. Om dessa studenter ändå skulle ha

möjlighet att delta i högre utsträckning skulle till exempel förslag på kursförbättringar kunna tas upp och diskuteras under kursens gång och kan vara ett komplement till kursutvärderingarna. Även förslag på bland annat önskade gästföreläsare skulle kunna tas upp där. En student tog upp att det var grymt att det gick att spela in en live-föreläsning när hen inte kunde närvara, vilket är ett bra sätt att fånga upp studenter som av olika anledningar inte kan närvara. Inspelningar bör dock vägas mot att skapa bra grupper och synkrona möten samt mot problematiken kring vem som talar/är tyst när något spelas in.

På fristående kurser på en konstnärlig fakultet där ämnen med polariserade hållningar behandlas gav en student ett exempel som stämde till eftertanke kring balansen mellan studenter och lärare. I det aktuella fallet tycks det ha varit stor skillnad i studenternas förståelse av kursens bärande koncept utan att läraren gav styrning kring innehåll och riktning i studentledda diskussioner. Studenten vi mötte efterfrågade att läraren hade vågat leda diskussioner tydligare.

7. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Det framkommer i underlaget att det finns en medvetenhet om studenters studiesociala miljö. Det utförs också arbete kring densamma. Bland de studenter vi träffat fanns det dock inte en genomgående kännedom om den hjälp som finns att få. Det kan förstås bero på att studenterna i fråga inte aktivt sökt upp information kring detta, men det kan också tyda på att informationen inte alltid förmedlas ut tydligt av lärarna. Vi har träffat vad som framstår som väldigt kvalitetsutvecklingsdrivna studenter varibland det funnits studenter med funktionsvariationer som sagt sig skaffat sig stöd. Vi har också mötts studenter som formellt stöttat kurskamrater. I möte med institutionsstöd har det framkommit att den digitala lärplattformen Canvas och studentportalen är en yta där det börjat föras ut information om till exempel studiesociala aspekter. Ledningen vittnar om att det är svårare att ha insyn i studenters mående när fristående kurser ges på distans.

Bland studenterna uttryckte någon att det var bra med schemalagd session kring studieteknik, hälsa, planering av studier, prokrastinering och dylikt. Andra studenter med bredare och djupare erfarenhet av studier uttryckte att de inte vill att den synkrona lärarledda tiden läggs på det. En slutsats kunde därför vara att det görs mer strukturerat på digitala lärplattformar. Dessutom kan en session schemaläggas över kursgränser där stödfunktioner på universitetet presenterar sig och de möjligheter som ges och samtidigt avdramatiserar behovet av stöd i

studentgrupperna. Förslagsvis kan HDK-Valand ha mer eller mindre samma modell för alla fristående kurser där alla kan ta del av föreläsning i början av terminen och i övrigt ska studenter gå via Canvas / Studentportalen för att hitta det centrala studiestödet. Lärare bör även i fortsättningen vara noga med att förmedla (helst muntligt och via mail) var informationen kring detta finns början av kursstart. För de studenter som vill ha stöd och vet vart de ska vända sig är vårt intryck att det finns stöd att få.

Av de 20 kurser bedömningsgruppen tittat på, ges tre av kurserna på campus i varierande grad. Bedömningsgruppen hade dock under sitt platsbesök inte möjlighet att själva besöka verkstäderna. Enligt studentkårens enkät tyckte 56,7% av studenterna att de inte hade tillräckligt med plats för sitt utövande. Det betyder dock inte att studenterna på fristående kurser tycker likadant. Bland de få studenter vi pratade som hade gått en kurs på plats i Göteborg så märktes inte mycket missnöje med utrymmena. Intrycket är dock att det är svårt att få tid att arbeta i lokalerna om man inte tillhör en kurs som ska vara i lokalerna. En student i en påbyggnadskurs som gavs online hade gärna kunnat utnyttja lokalerna för sitt hantverk men då fått veta att det trots välvilja inte fanns plats. Ett dilemma att fortsätta arbeta med inom HDK-Valand är möjligheten att ge plats i verkstäderna för de studenter som går onlinekurser men fysiskt befinner sig i närheten av HDK-Valand. De flesta kurser är på distans och där finns det andra utmaningar vad det gäller tillgång till material och verkstäder. Förutsättningarna upplevs vara tydliga för studenterna. Studenter uttrycker att det framgick innan kursstart att studenterna själva får stå för kostnaderna. De uttrycker också att det fanns framskrivet något så när likvärdiga alternativ till de dyrare material som i första hand var listade som önskvärda.

På programnivå framkommer det att det finns diskussioner om vad det kan innebära att studera, till exempel vad det är för förväntningar på självständighet och hur ansvarsbalans uppnås mellan lärare, student, ledning och centralt studiestöd. Vi har dock inte på samma sätt sett det på fristående kurser. Ledningen uppmärksammas därför på vikten av motsvarande levande diskussion om medskapande kring ansvarsbalans och överenskommelse om hur studiemiljö kan se ut för fristående kurser. I dokumentet "Kartläggning av studenters arbetsmiljö vid Konstnärliga fakulteten" från 210510 nämns "professionalisera studieroll". Det här behöver utvecklas och göras levande på fakulteten.

Vid platsbesöket var det en lärare som uttryckte problematik med att kursen rekryterat studenter som inte i förväg förstått vad kursen skulle innehålla och att det kan resultera i att studenter försvinner under kursens gång. Det är av stor vikt att få studenter att få rätt förväntningar när de söker kursen men även att de fångas upp längs vägen. En läraren pratade om att det var viktigt med små utvärderingar i individuella samtal, där en ser om lärande ej skett eller om andra problem uppstått i relation till kursen. De som tar handledning syns mycket men det kan finnas en poäng i att diskutera sätt att fånga upp de som inte tar plats.

8. Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Det finns styrdokument som beskriver processen för systematisk uppföljning och kvalitetsutveckling av kurser och program. Det finns även ett delegerat ansvar för kvalitetsutveckling till enhets-, programnivå. De lärare som är ansvariga för fristående kurser hör alla till en enhet och därmed till ett kollegium där kvalitetsutveckling ska ske utifrån kursrapporter. Vid platsbesöket uttrycks dock erfarenheten att "kollegiet arbetar ihop och då diskuteras ibland fristående kurser". Vid en genomläsning av materialet bedömargruppen tagit del av kan en se att det saknas tydlighet gällande hur kursrapporter gällande fristående kurser tas om hand kollegialt, utöver lärarens eget arbete. Fristående kurser finns alltså med i de övergripande skrivningarna men vid en genomgång av process- och organisationsbeskrivningar inklusive listan med alla de möten som hålls på HDK-Valand finns de inte specifikt nämnda medan programmens utveckling finns med i flera av beskrivningarna. Utbildningssamordnare för fristående kurser, som ersatt studierektorsfunktionen, finns inte inskriven i ovan nämnda dokument och en revidering av styrdokument rekommenderas för tydlighet i processerna.

En lärare uttrycker att man vanligtvis har mycket makt som ensam ansvarig för en fristående kurs vilket förstärker intrycket av att de fristående kurserna är en del av utbildningsutbudet som inte riktigt är integrerat med resten av verksamheten och att de kurserna även genomförs isolerade från varandra. Det samordnande ansvaret ligger på en enda funktion, utbildningssamordnaren, som diskuterar utveckling med de enskilda kursansvariga men som inte har forum där institutionens fristående kurser diskuteras samlat. I läsanvisningarna nämns institutionens önskan om en mer interdisciplinär diskussion och kursverksamhet. Samtidigt uttrycks det i samtal att enheterna på institutionen vill hålla de fristående kurserna nära

ämnena. Båda går troligen att uppnå men då behöver de fristående kurserna få en mer självklar och synlig plats i dokument och riktlinjer.

En genomgång av de utvalda kursernas Canvassidor visar att ungefär hälften tydligt och lättillgängligt uppmanar studenter att utvärdera den kurs de gått. Ett mindre antal kurser schemalägger dessutom kursvärderingarna. Det framgår i vissa av kursrapporterna att kursen även utvärderats muntligt. Det senare rekommenderas i institutionens riktlinjer men är inte obligatoriskt. Riktlinjerna rekommenderar även formativa kursvärderingar.

Konstnärliga utbildningar bygger i de allra flesta fall på någon form av praktiskt konstnärligt projektarbete som följs av en lärare på nära håll. Läraren är engagerade i studenternas projekt och samtal om både projekt och kurs sker löpande. Här kan andra typer samtal vara möjliga där åsikter om format, innehåll och resultat delas. Det här syns sällan i rapporter tyvärr men är en viktig del av utbildningarna likväl.

Det är generellt en utmaning att få studenter att genomföra skriftliga och anonyma kursvärderingar. Kursvärderingar inom fristående kurser syftar mer mot kommande kursversion och de nya studenterna än som respons till de studenter som just gått kursen medan programstudenter kan se att deras feedback på en kurs kan påverka kommande kurser inom samma program och kan därför vara mer benägna att lämna feedback.

Några studenter bedömargruppen pratade med fick veta innan kursen startade hur kursen utvecklats sen förra gången den gavs, och deltagare i en av kurserna hade till och med fått träffat alumner som beskrivit sin upplevelse. Ingen av studenterna bedömargruppen pratade med hade läst kursrapporten som publicerats på Canvas efter kursens slut och några hade inte heller uppfattat att detta var möjligt. Läraren ska i början av kursstart ta upp, med studenterna, förändringar som gjorts i kursen utifrån föregående kursrapport. HDK-Valand bör säkerhetsställa att studenter som lämnat in en värdering får veta hur deras inlämnade värdering använts, samt att nya studenter får veta hur kursen förändrats utifrån det tidigare tillfällen den getts. Det skickar en signal om att skolan bryr sig om upplevelser och formuleringar av studenterna och att studentperspektivet även jämkas med till exempel en lärares överblick.

Förslag och rekommendationer

För att säkerställa att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål föreslår bedömargruppen att:

- genomströmningen av studenter kan ökas genom att skriftliga examinationer förläggs till tidigare delar av kurser eller alternativt sker kontinuerligt under kursen. På så vis kan de muntliga och konstnärliga examinationer som ger studenterna mervärden bortom faktiska kurspoäng istället förläggas till slutfasen och i högre grad boga för slutförande.
- kursrapporter i högre grad används som ett instrument för dialog mellan utbildningssamordnare, kursledare/lärare och studenter i kursutvecklingsarbetet. Här finns det också utrymme att utarbeta en gemensam och enhetlig struktur för uppföljning och kursutveckling.

För att säkerställa att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum föreslår bedömargruppen att:

- HDK-Valand medvetet arbetar med studentgrupper eller studiecirkelform för att höja kvaliteten på studenternas lärande – utan att nämnvärt påverka kursbudgeten.
- kollegor i högre grad lär ut till varandra för peer-learning och pedagogisk utveckling i kollegiet. Det skulle vara en möjlighet att i lärarkollegiet själva iscensätta lärande på liknande sätt som studenter kan tänkas genomgå lärande.
- en inventering av studenters erfarenheter sker vid kursstart och att det görs en avstämning av förväntningar i relevant gestaltningsform så att momentet integreras med kursinnehållet på ett lustfyllt sätt.

För att säkra att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet föreslår bedömargruppen att:

- kollegiet diskuterar frågan kring kurslitteratur och hur den kan hanteras i relation till kursernas olika karaktär och moment med ambition om tydligare enhetlighet.

- HDK-Valand tydliggör kollegialt hur kurserna är förankrade i universitetstraditionens former för undervisning.

För att säkra att lärare har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll föreslår bedömargruppen att:

- HDK-Valand säkerställer att nyanställda lärare har möjlighet att få den pedagogiska kompetens som krävs för att få undervisa på institutionen så snart som möjligt efter anställning.
- HDK-Valand förtydligar strukturen för hur lärare kompetensutvecklas konstnärligt.
- kursbudget och budget för gästlärare fastställs innan kursstart.
- eventuell ersättare för kursansvarig eller lärare som är viktig för kursens genomförande planeras in redan under förberedelsen av kursen.

För att säkra att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov föreslår bedömargruppen att:

- en mer transparent och strukturerad process för kursutvecklingsarbetet tas fram. Det är viktigt att i större utsträckning involvera lärarna i denna process och att tydliggöra hur analysen av kursernas relevans för studenternas och samhällets behov sker. Tid och ekonomiska resurser bör avsättas så att lärarna kan delta i utvecklingen av nya kursförslag, exempelvis genom årliga seminarier som fokuserar på omvärldsanalys och samhällsförändringar.
- HDK-Valand fortsätter utveckla samverkansytor både internt inom universitetet och med externa parter. Här finns det också goda exempel bland de befintliga kurser som redan ges. Vad det gäller samhällelig relevans kan även tilläggas förväntan på att högre utbildning övar studenterna i kritiskt tänkande och utvecklar studenternas självständighet och agens i såväl intern som extern samverkan.

För att öka studenternas inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen föreslår bedömargruppen att:

- för att öka studentinflytandet för studenter inom fristående kurser behöver organ/sammanhang med uppgift att planera, följa upp och utveckla utbildningen (till exempel formella råd, nämnder, kommittéer, studentdialoger, klassrepresentanter etcetera) delvis anpassas
- en enhetlig form för studiecirkel (peer-learning) tas fram för alla fristående kurser för att skapa pedagogisk struktur och självständiga studenter. En sådan form kan även skapa tydlighet och förväntningar kring förberedelser och studenter får träffas mer.

För att uppnå en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreslår bedömargruppen att:

- HDK-Valand skapar en enhetlig modell för samtliga fristående kurser där alla studenter kan ta del av föreläsning om studiestöd och studenthälsa i början av terminen och i övrigt gå via Canvas / Studentportalen för att hitta det centrala studiestödet.
- HDK-Valand ökar sin strategiska samverkan med andra aktörer i samhället. Samverkan är en möjlighet för att utnyttja öppna resurser i samhället såsom verkstäder och verktyg. På en digital fristående distanskurs cirkulerade det till exempel en lista på var i regionen utrustning kan hyras och/eller lånas. Det är en utvecklingsmöjlighet som fler kurser bör ta efter.
- HDK-Valand ökar samverkan med offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv och kulturliv för att möta samhällets stora utmaningar. Detta inkluderar att etablera samarbeten med externa aktörer för att dra nytta av tillgängliga resurser och kompetenser.

För att säkra att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs föreslår bedömargruppen att:

- HDK-Valand i riktlinjer och organisationsstruktur förtydligar hur kursrapporter används gällande fristående kurser och hur de tas om hand kollegialt för att både utveckla de enskilda kurserna samt de interdisciplinära samarbeten institutionen önskar utveckla.

- HDK-Valand säkerhetsställer att studenter som lämnat in en värdering får veta hur deras inlämnade värdering använts, samt att nya studenter får veta hur kursen förändrats utifrån tidigare tillfällen den getts.

Övriga reflektioner från bedömargruppen

Eftersom systematiskt kvalitetsarbete kan förstås på mer än ett sätt och inte nödvändigtvis är kopplat till kursvärderingar och kursrapporter vill bedömargruppen också föreslå en breddning av det sammansatta begreppet. En del i systematiskt kvalitetsarbete kan till exempel vara att lärare, studenter och ledning tillsammans ställer sig just frågorna: Vad är systematiskt och vad är kvalitet? Vad kan ge långsiktigt, kollegialt lärande? Vilka invändningar kan göras mot hur kursvärderingar är utformade i nuläget? Vilka ytterligare sätt för systematiskt kvalitetsarbete kan skönjas eller föreslås om syftet är att göra bättre utbildning?

Bedömargruppen kan bara ge några initiala förslag:

- Kontinuerlig kompetensutveckling – till exempel för att svara på samhällliga utmaningar. Hur kan det göras systematiskt kvalitetsutvecklande?
- Vilken roll kan meriterings- och befordringsmöjligheter spela, särskilt som det är en blandning av anställningsformer av tillsvidare och 5 + 5 år. Kan docent på konstnärlig grund vara ett relevant mellansteg för artikulering av lärande i kollegiet och därmed vara en del av systematisk kvalitetsutveckling?
- Vilket utrymme kan kollegiala reflekterande samtal, lärande och arbetsformer spela, där det uppmuntras att till exempel dela de insikter och kunskaper som finns och kontinuerligt utvecklas i kollegiet? Det kan vara att presentera något som är i utveckling eller något som är slutfört.
- Hur kan fristående kurser arbeta systematiskt kvalitetsutvecklande genom kontakt med alumner som har fått perspektiv på sitt lärande och höra hur de satt utbildningen i verket?
- Hur kan fristående kurser fånga upp samhällsströmningar eller förändringar i samhället och inom högre utbildningsväsendet som kan leda till högre kvalitet?
- Hur kan fristående kurser arbeta med stödfunktioner på universitetet för systematisk kvalitetsutveckling till exempel i relation till formuleringen ”professionalisera studentroll” (se dokumentet Kartläggning av studenters arbetsmiljö), psykisk ohälsa, breddad undervisning när breddad rekrytering sker, studiesocial miljö?

Bilagor

Bilaga 1: Underlag till bedömagruppen Länk:

[Fristående kurser vid HDK-Valand - Extern bedömning 2023-2024](#)

Bilaga 2: Schema för platsbesök 5–6 februari 2024. Länk:

[Fristående kurser vid HDK-Valand - Extern bedömning 2023-2024](#)

Bilaga. Lista över material

 Namn ∨	Dokumentstatus ∨
 1. Läsanvisning	
 2. Kursspecifik dokumentation	
 3. Undervisningsrelaterat material	
 4. Kursrapporter	
 5. Studentrelaterat	
 6. Tillkommande dok	
 Digitala resurser	
 Enkäter och uppföljning studentarbetsmiljö	
 Styrdokument	
 Övrigt	
 Schema platsbesök 5-6 februari 2024.pdf	Arbetsmaterial
 Schemautkast platsbesök 5-6 februari 2024.do... ...	Arbetsmaterial

Schema - platsbesök externbedömning av fristående kurser vid HDK-Valand 5 - 6 februari 2024

Dag 1 – 5 februari. Lokal 2071 Storgatan 43

10.00-12.00 Bedömagruppen träffar företrädare för institutionen för att få tillgång till lokaler mm.

Magnus Sterner-Bernvik, utbildningssamordnare och Hans Ekelund, viceprefekt utbildning

Bedömagruppen har ett internt förberedande möte

12.00-13.00 Lunch på egen hand

13.00-14.00 Samtal med lärare - Fokus lärmiljö och lärande

Eva-Johanna Isestig, Christian Strömqvist, Thomas Laurien

14.00-14.15 Paus/fika

14.15-15.45 Samtal med studenterna/alumner – Fokus lärmiljö och lärande

15.45-16.00 Kaffe

16.00- Bedömagruppen ges tillfälle att på egen hand sammanfatta sina intryck.

Dag 2 – 6 februari Lokal 3110 Storgatan 43

09.00-10:15 Samtal med lärare - Fokus relevans, studentcentrerat lärande och kvalitet.

Tyrone Martinsson, Fredrik Gunve, Tommy Spaanheden, Magnus Andersson, Emma Gyllerfeldt.

10.15-10.30 Paus/fika

10.30-11.30 Samtal med studenterna/alumner - Fokus relevans, studentcentrerat lärande och kvalitet.

11.30-14.00 Bedömagruppen förbereder återföringsmöte med institutions- och fakultetsledning, inklusive tid för lunch

14.00-15.00 Återföringsmöte mellan bedömagrupp och institutions- och fakultetsledning, där bedömagruppen muntligt presenterar preliminära slutsatser.

Kalle Klockars (EC design), Katarina Andersson (EC fri konst, konsthantverk), Tom Cubbin (EC Steneby - zoom), Ulf Dalnäs (EC pedagogik), Linda Sternö (EC film, foto, litterär gestaltning), Erik Fernström (utbildningssamordnare pedagogik), Hans Ekelund (VP utbildning), Klara Björk (prefekt) Maria Krång (HR), Ellen Göransson (utbildningshandläggare), Magnus Sterner Bernvik (utbildningssamordnare), Maja Carltoft (kommunikatör)

Från kl. 14 finns det kaffe utanför lokalen.

15.00- Bedömagruppen arbetar enskilt med sitt bedömarutlåtande

Alumner / studenter

Dag 1

- Mikael Bergqvist mikaelb8@gmail.com VCUR01, FKGSVD, FKGDPH (på plats)
- Jennie Överström jennieowe@hotmail.com (Zoom) FKGPID
- Karin Salander karin.larsson-salander@nassjo.se (Zoom) SLF90G
- Asa Kvissberg asakvissberg@me.com FKGSMK

Dag 2

- Therese Brundin therese.e.brundin@gmail.com FKAFTH (ev Zoom)
- Tilde Hamrén tilde.linnea.hamren@gmail.com FOH163, FGB001, VSCONT, FGP001 (på plats)
- Maja Teodorsson majatheodorsson@hotmail.com SLF40G och SLF90 även L9SL10/30/40 (på plats)

Telefonnummer till:

Magnus Sterner-Bernvik 0703-238644

Hans Ekelund 0766-184341

Platsbesök dag 1 – Zoom

<https://gu-se.zoom.us/j/69035232282>

Platsbesök dag 2 - Zoom

<https://gu-se.zoom.us/j/66415812844>